

**NEDERLANDS INSTITUUT VOOR
VOLKSHUISVESTING EN STEDEBOUW**

611005

**JAARVERSLAG
OVER 1952**

704.13

SECRETARIAAT
LANGE VOORHOUT 19 - 's GRAVENHAGE

LEGAAT P. DE RUIJTER
Subfaculteit Planologie en Demografie
U.V.A.

Leden van het Bestuur van het Instituut

- Mr H. W. BLOEMERS, Voorzitter
Ir H. M. BUSKENS
Jhr M. J. I. DE JONGE VAN ELLEMEET
B. MERKELBACH
Mej. Mr H. J. D. REVERS
Ir L.S.P. SCHEFFER, Koninklijk Instituut van Ingenieurs
Dr Ir F. BAKKER SCHUT
Drs H. VAN DER WEIJDE, Secretaris-Directeur
N. ARKEMA, Vereniging van Nederlandse Gemeenten
H. A. BEKKER, Gemeente Utrecht
Prof. Dr Ir H. G. VAN BEUSEKOM
J. BOMMER, Nationale Woningraad, Alg. Bond van Woningbouwverenigingen
Prof. Dr Ir J. T. P. BIJHOUWER, Ned. Verg. voor Tuin- en Landschapkunst,
Bond van Nederlandse Tuinarchitecten (B.N.T.)
Ir L. J. M. FEBER, Gemeente 's Gravenhage
A. E. HANNEMA, Maatschappij tot Nut van 't Algemeen
Prof. R. HORNSTRA, Nederlands Congres voor Openbare Gezondheidsregeling
Mej. Mr C. J. VAN DEN HURK, Vereniging van Woningopzichteressen
Ir J. DE JONG, Vereniging van Directeuren van Gemeentewerken
JOS. DE JONGE, Maatschappij tot Bevordering der Bouwkunst, Bond van
Nederlandse Architecten (B.N.A.)
A. VAN KESTEREN, Nederlandse Bond van Bouwondernemers
Mr G. J. KOLFF
J. MEERTENS, Gemeente Rotterdam
S. J. MOOK, Nederlandse Bond van Huis- en Grondeigenaren
Prof. Dr G. A. VAN POELJE
J. W. H. C. POT, Genootschap „Architectura et Amicitia”
Jhr Ir J. DE RANITZ, Bond van Nederlandse Stedebouwkundigen
J. LEOPOLD SIEMENS, Kon. Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst
Mr J. J. VAN DER VELDE, Gemeente Amsterdam
Mr J. VINK
Mr E. H. J. BARON VAN VOORST TOT VOORST
Mevrouw A. E. J. DE VRIES-BRUIJS, Nederlandse Centrale Vereniging tot
Bestrijding der Tuberculose

Dagelijks Bestuur

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR VOLKSHUISVESTING EN STEDEBOUW

Jaarverslag over 1952

1. BESTUUR

Het bestuur leed een ernstig verlies door het overlijden van de Heer Ir P. Bakker Schut, die sedert de oprichting van het Instituut deel van het bestuur uitmaakte en bovendien vele jaren lid van het dagelijks bestuur was geweest.

In een op 3 Juli gehouden ledenvergadering werden twee nieuwe bestuursleden benoemd, de Heren Prof. Dr G. A. van Poelje en Ir H. B. J. Witte. Voor het einde van het jaar deelde de Heer Witte mede dat hij in verband met zijn benoeming tot Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting zijn bestuursfunctie in het Instituut moest neerleggen.

In de jaarvergadering, die op 18 December werd gehouden, werden de beide bestuursleden, die aan de beurt van aftreden waren, de Heren Mr G. J. Kolff en Dr Ir F. Bakker Schut, herbenoemd.

Twee organisaties traden tot het Instituut als medebesturende vereniging toe, de Vereniging van Directeuren van Gemeentewerken, die de Heer Ir J. P. van Bruggen aanwees als zijn vertegenwoordiger in het bestuur, en de Bond van Nederlandse Stedebouwkundigen, die als zodanig de Heer Jhr Ir J. de Ranitz benoemde.

De samenstelling van het dagelijks bestuur onderging verandering door het besluit van het bestuur om het aantal leden van het dagelijks bestuur met één uit te breiden en de Heer Dr Ir F. Bakker Schut tot lid van dit bestuur te benoemen.

Als lid van het dagelijks bestuur was aan de beurt van aftreden de Heer Van der Weijde, die herbenoemd werd.

Het bestuur vergaderde tweemaal, het dagelijks bestuur negenmaal.

2. PERSONEEL

Gedurende een deel van het jaar was de Heer H. A. W. Buiskool, econ. cand., als assistent van de directeur werkzaam. Bij zijn vertrek per 1 November bleef deze vacature zuinigheidshalve onvervuld. Wel heeft de Heer Buiskool nadien nog enige hulp verleend bij het notuleren van vergaderingen.

3. WERKZAAMHEDEN

A. TIJDSCHRIFT

Het Tijdschrift werd op de oude voet voortgezet. Hetzelfde geldt voor de samenwerking met de Nationale Woningraad ten aanzien van het Tijdschrift en De Woningbouwvereniging.

B. PUBLICATIES

Als afzonderlijke publicatie verscheen in samenwerking met de Centrale Directie van de Wederopbouw en de Volkshuisvesting het Gedenkboek 50 jaar Woningwet.

Het rapport van de Commissie inzake de typering van uitbreidingsplannen werd in het Februari-nummer van het Tijdschrift gepubliceerd.

Als gemeenschappelijke uitgave van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Instituut verscheen een publicatie van de Heer Mr A. Kleijn, De volkshuisvesting in Zweden.

C. COMMISSIES

De in het vorige jaarverslag vermelde studietoelagen zetten haar arbeid voort. Nieuwe commissies werden in het verslagjaar niet ingesteld.

De kleine commissie inzake het probleem van huren en exploitatiekosten van woningen hield haar laatste vergadering.

Overigens waren aan het einde van het jaar nog aan het werk:

1. de commissie inzake ruilverkaveling voor stedenbouwkundige doeleinden;
2. de commissie inzake de taak van de woninginspectrice;
3. de commissie inzake de stedenbouwkundige verzorging van de binnensteden;
4. de commissie inzake de gemeentelijke woningkartotheek (ingesteld samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten).

D. WERK GROEPEN

De studiegroep van stedenbouwkundige onderzoekers vergaderde in het verslagjaar tweemaal.

E. EXCURSIES

Op 13 Juni werd voor de leden van het Instituut met medewerking van het gemeentebestuur een excursie gehouden naar 's Hertogenbosch, waar door de burgemeester, door de Heer Ir H. M. Buskens, directeur van de Provinciale Planologische Dienst, de Heer Ir H. W. Th. Geurtsen, directeur van Gemeentewerken, en de Heer P. H. van Kessel, adjunct-directeur van deze dienst, inleidingen werden gehouden, waarna een rondwandeling en rondrit plaats had.

F. LEDENVERGADERINGEN

Op 11 Maart en 13 Maart werden in samenwerking met de Vereniging Nederland-Oostenrijk resp. in Den Haag en Amsterdam vergaderingen belegd tot het aanhoren van een lezing van Oberbaurat Rudolf Boeck over „Raumplanung und soziales Bauen in Wien”.

Op 3 Juli werd te Amsterdam een ledenvergadering gehouden, waar behalve de reeds vermelde bestuursverkiezing enige lezingen werden gehouden over de stedenbouwkundige verzorging van de industriewijk. Als inleiders traden op de Heren Ir L. H. J. Angenot, Ir S. J. van Embden, Ir J. P. van der Ploeg en H. A. Maaskant.

Op 30 Juli werd in samenwerking met het Nederlands Verkeersinstituut in Den Haag een lezing gehouden door Prof. P. Lavedan uit Parijs over „Urbanisme et transport”.

Op 10 October had in Den Haag de herdenkingsvergadering van de Woningwet plaats. In deze vergadering werden inleidingen gehouden door de Heren Dr Ir Z. Y. van der Meer, Prof. Mr A. C. Josephus Jitta, H. C. Nijkamp en Ir L. S. P. Scheffer. De Heer Jhr M. J. I. de Jonge van Ellemeet gaf een slot-beschouwing.

Op 18 December werd te Utrecht de jaarvergadering gehouden. De in ontwerp aan de vergadering voorgelegde jaarstukken — Jaarverslag en Rekening en Verantwoording over 1951 — werden ongewijzigd aanvaard, evenals de ontwerp-begroting voor 1953. De vergadering was verder gewijd aan het onderwerp „Voorwaarden voor verdere rationalisering van de woningbouw”. De Heer Jhr M. J. I. de Jonge van Ellemeet sprak over unificatie van bouwverordeningen, de Heer B. Merkelbach over standaardplattegronden.

G. ADRESSEN

Het dagelijks bestuur zond op 28 Januari een adres aan de Tweede Kamer over het ontwerp tot wijziging van de Wederopbouwwet.

Een nota van de Stedenbouwkundige Raad over de verhouding van de stedenbouw tot de onderscheidene bij stedenbouwkundige regelingen betrokken vakgebieden (zie overigens onder 5. Stedenbouwkundige Raad) werd door het dagelijks bestuur overgelegd aan de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting.

H. VERTEGENWOORDIGING IN ANDERE LICHAMEN

Op verzoek van de Voorlopige Raad voor de Volkshuisvesting werden twee vertegenwoordigers voorgedragen ter benoeming in een vanwege het Departement van Wederopbouw en Volkshuisvesting in te stellen commissie inzake krotopruiming en sanering. De Heren Dr Ir F. Bakker Schut en Prof. R. Hornstra werden als zodanig aanbevolen. Bij het voordragen van eerstgenoemde heeft het dagelijks bestuur zich mede laten leiden door de gedachte dat een zekere coördinatie van het werk van de bedoelde commissie met dat van de commissie

uit het Instituut inzake de stedenbouwkundige verzorging van de binnensteden wenselijk is. De Heer Bakker Schut heeft namelijk ook in deze commissie zitting.

I. ANDERE WERKZAAMHEDEN

Op 9 Januari had een informatieve bespreking te Utrecht plaats met een aantal vertegenwoordigers van organisaties en diensten, die bemoeienis hebben met de onmaatschappelijke gezinnen. De bedoeling hiervan was te komen tot overleg over de wijze, waarop het onderwerp van de huisvesting van deze gezinnen in een ledenvergadering van het Instituut aan de orde zou kunnen worden gesteld.

J. HERDENKING WONINGWET

In het vorige jaarverslag zijn al enkele voor de voorbereiding van deze herdenking belangrijke beslissingen in herinnering gebracht: de aansluiting wat het tijdstip van herdenking betreft bij de inwerkingtreding van de wet in 1902; de samenwerking van het Instituut met de Centrale Directie; de instelling van een commissie van voorbereiding; een in hoofdzaak drieledig programma, omvattende herdenkingsvergadering, tentoonstelling en Gedenkboek. Voor de tentoonstelling en het Gedenkboek werden afzonderlijke subcommissies ingesteld. In de eerste hadden zitting de Heren Mr G. van der Flier, Voorzitter, J. Bommer, Mr C. A. van Gorcum, P. L. Höpfner, Ing. P. Kluyver, Dr S. O. van Poelje, Dr Ir F. Bakker Schut, Ir W. van Tijen en Drs H. van der Weijde. De Heer P. T. van der Hoff trad op als secretaris, tevens belast met de dagelijkse leiding van de voorbereiding. De Heer W. van Gelderen werd benoemd tot aesthetisch adviseur.

De subcommissie voor het Gedenkboek bestond uit de Heren Mr G. van der Flier, Dr S. O. van Poelje en Drs H. van der Weijde.

Vanwege het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting werd voor de tentoonstelling een subsidie toegezegd van f 10.000,—, terwijl verschillende provincies aanvullende subsidies beschikbaar stelden. Het gemeentebestuur van Den Haag stelde voor de tentoonstelling zeer geschikte lokaliteiten in het nieuwe Stadhuis ter beschikking.

Voor het inrichten van de diverse afdelingen van de tentoonstelling werd een beroep gedaan op een groot aantal gemeentebesturen en organisaties. Het bleek dat het denkbeeld van een tentoonstelling, gewijd aan de Woningwet, overal weerklank vond en dat men overal bereid was zich grote offers voor het welslagen te getroosten.

De tentoonstelling werd van 10 tot 31 October in Den Haag gehouden en daarna nog te Leeuwarden en te Arnhem. De opening geschiedde door de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting.

Voor het Gedenkboek werd deze opzet gekozen, dat de onderscheidene hoofdstukken, beantwoordend aan een door de Commissie van Redactie uitgewerkt schema, door individuele schrijvers werden behandeld. Het gelukte het

boek, mede dank zij de grote medewerking van de uitgeefster N. Samson N.V., op de dag van de herdenking, 10 October, gereed te hebben.

De herdenkingsvergadering is reeds hierboven vermeld.

4. BIBLIOTHEEK

Op bescheiden wijze werd voortgegaan met de aanvulling van de bibliotheek met nieuw verschijnende boekwerken. Doordat de meeste tijdschriften in ruil worden verkregen, kon het voor de bibliotheek uitgetrokken bedrag voor het grootste deel voor de aankoop van boeken besteed worden.

Het aantal uitleningen bedroeg 275, omfattende 418 boeken en tijdschriften (verleden jaar resp. 279 en 602).

5. STEDEBOUWKUNDIGE RAAD

De Stedebouwkundige Raad vergaderde tweemaal. Op 24 Januari kwam hij bijeen op verzoek van de Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting ter bespreking van de verhouding van de stedebouw tot de verschillende vakgebieden: volkshuisvesting, landbouw, waterstaat enz. De Minister was in de vergadering aanwezig, waardoor de gelegenheid bestond tot een rechtstreekse gedachtenwisseling met de bewindsman over dit voor de nieuwe wettelijke regeling voor de stedebouw uiterst belangrijke onderwerp.

Op 28 April vergaderde de Raad opnieuw. De Heer Ir W. F. Schut hield in deze vergadering een lezing over de huidige moeilijkheden van de stedebouw, toegelicht aan een aantal voorbeelden van dorpsplannen.

6. INTERNATIONALE BETREKKINGEN

Het Instituut belegde een voorbereidende bespreking met de Nederlandse deelnemers aan het congres van de International Federation te Lissabon.

7. LEDEN

Het aantal leden bedroeg op het einde van het verslagjaar 788 (einde vorig jaar 752).

In het verslagjaar traden 63 leden toe en moesten 27 leden worden afgeboekt.

Onder de 788 leden op 31 December 1952 waren 134 gemeenten en 137 corporaties (einde vorig jaar resp. 104 en 136).

8. FINANCIËN

REKENING EN VERANTWOORDING OVER 1952

Het beeld van de rekening is gunstiger dan dat over het voorafgaande jaar. Ook ten opzichte van de begroting voor 1952 is er een gunstig onderscheid.

In de stijging van de inkomsten komt vooral het resultaat tot uitdrukking van een actie onder de gemeentebesturen tot verhoging van subsidies en tot vrijwillige verhoging van contributies. Op de uitgaafposten is tot het uiterste

bezuinigd. De post Salarissen met name is ongeveer f 1.000,— onder de raming gebleven, doordat slechts gedurende een deel van het jaar een assistent van de directeur aanwezig geweest is. Met een bezetting als de huidige kan echter het lopende commissiewerk moeilijk worden voortgezet. Bovendien werkt het ontbreken van posten voor publicaties en praeadvies belemmerend. Doordat in het verslagjaar voorrang moest worden gegeven aan de herdenking van de Woningwet, waaraan voor het Instituut wel veel werk, maar weinig uitgaven verbonden waren, deed zich het gemis van middelen voor de genoemde doeleinden nog niet als een ernstige moeilijkheid gevoelen. Met het oog op in de naaste toekomst te verwachten uitgaven zijn thans voor publicaties, praeadvies en meubilair en kantoormachines bescheiden bedragen gereserveerd.

Uit de Reserve voor aan te schaffen meubilair en kantoormachines is dit jaar de aanschaffing van een schrijfmachine bekostigd.

RAMING VAN INKOMSTEN EN UITGAVEN VOOR 1954

De raming wijkt niet sterk van de uitkomsten over het thans afgesloten boekjaar af, evenmin als van de raming voor het lopende jaar. Verschil van enige betekenis is er wat de raming van de lasten betreft. Bij de bepaling van de post Salarissen is opnieuw uitgegaan van de aanstelling van een assistent van de directeur. Bij de post Tijdschrift is rekening gehouden met de voorstellen van de drukkerij, de N.V. Mij tot Exploitatie van het Limburgsch Dagblad, omtrent de financiële exploitatie van het Tijdschrift. Voor publicaties en praeadvies zijn thans bescheiden bedragen uitgetrokken, omdat de mogelijkheid tot het doen van enige uitgaven voor deze doeleinden op de duur niet kan worden gemist. Verder is de post Bibliotheek verhoogd, aangezien de laatste tijd al te vaak van het aanschaffen van nieuwe werken van betekenis moest worden afgezien. De prijzen van boeken, vooral van buitenlandse, zijn zo gestegen, dat een verhoging van de hiervoor beschikbare post onvermijdelijk is.

De raming sluit met een tekort van f 1.500,—.

Namens het Bestuur van het Nederlands Instituut voor
Volkshuisvesting en Stedebouw

H. W. BLOEMERS, Voorzitter

H. VAN DER WEIJDE, Secretaris-Directeur

's Gravenhage, 30 September 1953

BATEN

	Begroting 1952	Rekening 1952
1. Subsidies:		
Rijk	f 3.000,—	f 3.000,—
Provincies, Gemeenten	„ 3.500,—	„ 4.650,—
Werkgevers	„ 250,—	„ 250,—
2. Contributies:		
Gemeentebesturen f 4.750,—	f 6.925,—	
Constituerende Verg. „ 875,—	„ 900,—	
Corporaties	„ 1.800,—	„ 1.785,—
Personen	„ 5.200,—	„ 5.194,50
	„ 12.625,—	„ 14.804,50
3. Inkomsten Tijdschrift	„ 4.000,—	„ 4.150,78
4. Opbrengst publicaties	P.M.	„ 4,25
5. Rente	„ 200,—	„ 191,14
6. Buitengewone ontvangsten	P.M.	„ —,—
Tekort ..	„ 2.050,—	„ —,—
	<u>f 25.625,—</u>	<u>f 27.050,67</u>

BALANS PER 3

Kas	f 315,78
Postcheque- en Girodienst	„ 2.382,13
Gemeente Girorekening	„ 84,80
Deposito u/g	„ 1.849,96
Rijkspostspaarbank	„ 2.356,59
Gemeente Spaarbank Arnhem	„ 3.941,29
Debiteuren	„ 3.245,—
	<u>f 14.175,55</u>

LASTEN

	Begroting 1952	Rekening 1952
1. Kosten van vergaderingen	f 400,—	f 604,94
2. Salarissen, sociale lasten enz.	„ 14.000,—	„ 13.081,82
3. Assurantie	„ 15,—	„ 12,25
4. Reis- en verblijfkosten	„ 600,—	„ 454,77
5. Lidmaatschappen	„ 175,—	„ 185,45
6. Tijdschrift	„ 8.000,—	„ 7.226,54
7. Reserve Publicaties	„ —,—	„ 1.000,—
8. Reserve Praeadvieszen	„ —,—	„ 500,—
9. Tentoonstellingen	„ —,—	„ —,—
10. Buitenland	„ —,—	„ —,—
11. Bibliotheek	„ 600,—	„ 676,39
12. Druk- en stencilwerk	„ 500,—	„ 480,96
13. Kantoorbehoefden, porti, enz.	„ 1.200,—	„ 1.403,37
14. Reserve meubilair en kantoormachines ...	„ —,—	„ 500,—
15. Diversen	„ 85,—	„ 156,—
16. Omzetbelasting	„ 50,—	„ 50,—
Saldo	„ —,—	„ 718,18
	<u>f 25.625,—</u>	<u>f 27.050,67</u>

DECEMBER 1952

Crediteuren	f 4.559,53
Reserve voor uit te geven publicaties	„ 3.285,—
Reserve voor uit te geven praeadvieszen	„ 500,—
Reserve voor de bibliotheek	„ 1.429,25
Reserve voor aan te schaffen meubilair en kantoormachines ...	„ 1.775,80
Kapitaal	„ 2.625,97
	<u>f 14.175,55</u>

BATEN

	Begroting 1953	Begroting 1954
1. Subsidies:		
Rijk	f 3.000,—	f 3.000,—
Provincies, Gemeenten	„ 4.000,—	„ 4.500,—
Werkgevers	„ 250,—	„ 250,—
2. Contributies:		
Gemeentebesturen	f 6.750,—	f 6.750,—
Constituerende Verg. „	900,—	„ 900,—
Corporaties	„ 1.800,—	„ 1.750,—
Personen	„ 5.200,—	„ 5.000,—
	„ 14.650,—	„ 14.400,—
3. Inkomsten Tijdschrift	„ 4.000,—	„ 4.000,—
4. Opbrengst publicaties	P.M.	P.M.
5. Rente	„ 150,—	„ 200,—
6. Buitengewone ontvangsten	P.M.	P.M.
Tekort	„ 1.050,—	„ 1.500,—
	<u>f 27.100,—</u>	<u>f 27.850,—</u>

LASTEN

	Begroting 1953	Begroting 1954
1. Kosten van vergaderingen	f 500,—	f 750,—
2. Salarissen, sociale lasten enz.	„ 14.000,—	„ 14.000,—
3. Assurantie	„ 15,—	„ 15,—
4. Reis- en verblijfkosten	„ 500,—	„ 500,—
5. Lidmaatschappen	„ 175,—	„ 175,—
6. Tijdschrift	„ 9.000,—	„ 8.000,—
7. Publicaties	„ —,—	„ 500,—
8. Praeadvieszen	„ —,—	„ 500,—
9. Tentoonstellingen	„ —,—	„ —,—
10. Buitenland	„ —,—	„ —,—
11. Bibliotheek	„ 600,—	„ 1.000,—
12. Druk- en stencilwerk	„ 700,—	„ 700,—
13. Kantoorbehoefden, porti enz.	„ 1.500,—	„ 1.500,—
14. Onvoorzien	„ 60,—	„ 160,—
15. Omzetbelasting	„ 50,—	„ 50,—
	<u>f 27.100,—</u>	<u>f 27.850,—</u>